

**ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA LẠI HÈ MÔN NGŨ VĂN KHỐI 11
NĂM HỌC 2025-2026**

I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

1. Ngữ liệu 1

Đọc đoạn trích sau:

Mẹ yêu con như dòng sông biết hát
Cho những ngôi sao biết soi mặt đất cười
Một tiếng gà sang canh mẹ lo con thức giấc
Một buổi xa nhà mẹ nhớ con khôn nguôi

Mẹ thương con như đường kim mũi chỉ
Theo bàn tay mẹ nối ấm lành
Còn một kẻ thù chân con chưa thể nghĩ
Bởi mẹ đêm dài chưa trọn giấc năm canh

Nếu lòng con là một khoảng trời xanh
Thì ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ
Ngôi sao sáng giữa đêm dài lặng lẽ
Như nỗi nhớ thương mẹ gửi về con

Từ buổi đi xa nay con hiểu ra rồi
Qua giá buốt mới thấy mùa xuân đẹp
Qua nhỏ nhắn của một lòng nôi đẹp
Mẹ đã cho con thành người lính dạn dày

(Trích *Nghĩ về mẹ*, Lâm Thị Mỹ Dạ, in trong *Trăm năm nhìn lại gió heo may*, NXB Hội nhà văn, 2024, tr. 34)

Nội dung câu hỏi đọc hiểu:

- Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của đoạn trích.
- Xác định nhân vật trữ tình của đoạn trích.
- Chỉ ra những từ ngữ, hình ảnh miêu tả sự vất vả, lo lắng của người mẹ trong khổ thơ thứ hai.
- Chỉ ra những hình ảnh thiên nhiên trong đoạn thơ sau:

Mẹ yêu con như dòng sông biết hát
Cho những ngôi sao biết soi mặt đất cười
Một tiếng gà sang canh mẹ lo con thức giấc
Một buổi xa nhà mẹ nhớ con khôn nguôi

- Chỉ ra và phân tích tác dụng của biện pháp điệp được sử dụng trong các dòng thơ sau:

Thì ngôi sao sáng nhất là tình yêu của mẹ

*Ngôi sao sáng giữa đêm dài lặng lẽ
Như nỗi nhớ thương mẹ gửi về con*

-Nhận xét tình cảm, cảm xúc của nhân vật người con dành cho người mẹ được thể hiện trong hai dòng thơ:

*Qua nhỏ nhắn của một lòng nôi đẹp
Mẹ đã cho con thành người lính dạn dày*

- Nhận xét ngắn gọn về vẻ đẹp tâm hồn của nhân vật người mẹ trong đoạn trích trên.
- Em hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa với bản thân.

2. Ngữ liệu 2

Đọc văn bản sau:

Tóm tắt cốt truyện: Tân sinh ra trong một gia đình khá giả ở nông thôn. Vì muốn con có cuộc sống sau này tốt hơn, cha mẹ đã gửi Tân đến ở nhà ông chú trên Hà Nội ngay từ khi còn nhỏ tuổi. Tân hết sức chăm học nên năm mười tám tuổi đã tìm được công việc tốt tại thành phố. Tuy nhiên, gặp thời buổi kinh tế khó khăn, Tân bị mất việc làm, phải sống lang thang, vất vưởng mấy tháng trời. Trong tâm trạng chán nản, thất vọng lại thêm nỗi buồn cha mất, mẹ một mình trông nom ruộng nương không xuể, Tân quyết định về quê và bắt đầu cuộc sống mới của một người dân quê.

Đoạn trích sau tái hiện một ngày lao động của Tân ở quê hương.

Chăm chú vào công việc làm, Tân không để ý gì đến cảnh vật chung quanh. Chàng cũng không thấy mệt nữa, tuy ánh nắng chiếu trên lưng nóng rát, và mồ hôi từng giọt rỏ trên trán xuống. Tân chú ý đưa cái hái cho nhanh nhẹn; mỗi lần bông lúa rung động chạm vào mặt, vào người, mùi lúa chín thơm lại phảng phất lẫn với mùi rạ ướt mới cắt. Mùi thơm đó làm chàng say sưa như men rượu. Tân lại cố hết sức gặt, chỉ lo không theo kịp hàng những người thợ khác.

Buổi sáng, khi Tân ngỏ ý muốn cầm hái xuống gặt, bọn thợ hái chàng mượn đã mấy hôm nay đều trông chàng mà cười. Một cô gái trong bọn, cặp mắt đen nhí nhánh dưới vành khăn vuông che kín đầu, nói đùa:

- Ông để mặc chúng tôi, bộ ông thế kia thì gặt được độ ba nện lúa.

Mọi người vui vẻ cười làm Tân cũng cười theo.

[...] Tân tiếc hồi thuở nhỏ không ở thôn quê để được gần gũi với cảnh vật, chàng thích sống bên cạnh những người nhà quê chất phác và mộc mạc. Bây giờ chàng mới biết đến trời đất, đến thời tiết, đến sự thay đổi của mùa nọ sang mùa kia. Một cơn gió hay một cái mầm cỏ non, đối với chàng đều có ý nghĩa riêng.

Tân không đứng đưng như trước với những cái chung quanh mình. Tâm hồn chàng có liên lạc và rung động cùng với những cảnh vật, chàng có cái cảm giác rằng mình sống ...

Buổi chiều, thửa ruộng của Tân đã gặt xong. Cả một cánh đồng chỉ còn trơ cuống rạ. Bọn thợ gặt đều thu xếp liềm hái để trở về. Trên con đường vào làng, các lực điền gánh những gánh lúa vàng nặng trĩu. Mặt trời đã xế phía bên kia đồi. Ở dưới thung lũng, sương mù lạnh trắng xóa lan ra, lẫn với làn khói tỏa ở chung quanh các làng. Cỏ bên đường đi đã ướt. Về phía xa có ngọn lửa của ai đốt trên sườn rặng núi mờ ở chân trời.

Tân với bọn thợ bước đều trở về nhà, ai nấy yên lặng không nói gì, như cùng kính trọng cái thời khắc của một ngày tàn. Trong cái giờ khắc này, Tân như thấy cảnh vật đều có một tâm hồn, mà lớp sương mù kia là tâm hồn của đất mầu đã nuôi hạt thóc cần cho sự sống của loài người...

(Trích: *Những ngày mới*, Thạch Lam tuyển tập, NXB Văn học, 2012, tr.189 - 194)

* Chú thích:

Thạch Lam (1910 - 1942) là tác giả tiêu biểu của văn học Việt Nam giai đoạn 1930 - 1945. Truyện ngắn của ông mang vẻ đẹp của những truyện ngắn đậm chất trữ tình; tập trung khám phá vẻ đẹp tâm hồn con người; giọng văn nhẹ nhàng, trong sáng; ngôn ngữ giàu giá trị biểu cảm.

Tác phẩm *Những ngày mới* là một trong những truyện ngắn đặc sắc của nhà văn Thạch Lam.

Nội dung câu hỏi đọc hiểu:

- Xác định phương thức biểu đạt chính của văn bản.
- Xác định ngôi kể của văn bản.
- Chỉ ra những chi tiết, hình ảnh miêu tả vẻ đẹp của cảnh vật thiên nhiên buổi chiều tà khi thừa ruộng của Tân đã gặt xong.
- Chỉ ra và nêu tác dụng của phép điệp từ trong các câu văn sau: *Tân chú ý đưa cái hái cho nhanh nhẹn; mỗi lần bông lúa rung động chạm vào mặt, vào người, mùi lúa chín thơm lại phảng phất lẫn với mùi rạ ướt mới cắt. Mùi thơm đó làm chàng say sưa như men rượu.*
- Chỉ ra và nêu tác dụng của phép liệt kê trong các câu văn sau: *Bây giờ chàng mới biết đến trời đất, đến thời tiết, đến sự thay đổi của mùa nọ sang mùa kia. Một cơn gió hay một cái mầm cỏ non, đối với chàng đều có ý nghĩa riêng.*
- Tại sao sau khi trở về quê và trực tiếp lao động, Tân lại cảm thấy: *Một cơn gió hay một cái mầm cỏ non, đối với chàng đều có ý nghĩa riêng?*
- Từ tình cảm của Tân khi trở về quê hương, em có suy nghĩ gì về vai trò của quê hương đối với cuộc đời của mỗi người? (Trả lời trong khoảng từ 5 đến 7 dòng).
- Theo em, thông điệp ý nghĩa nhất của văn bản trên là gì?

3. Ngữ liệu 3

ĐỘC ĐÁO LỄ HỘI ĐỀN GIÓNG PHÙ ĐỔNG

Sau 5 năm kể từ ngày UNESCO chính thức công nhận Hội Gióng ở đền Phù Đổng (huyện Gia Lâm) và đền Sóc (huyện Sóc Sơn) là di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại, năm nay, Hội Gióng ở đền Phù Đổng lại được tổ chức với quy mô hội chính. Đây là sự kiện thu hút sự mong đợi của người dân làng Phù Đổng và hàng ngàn khách thập phương.

Hội Gióng là lễ hội truyền thống được tổ chức hàng năm ở nhiều địa phương trên địa bàn Hà Nội để tưởng nhớ và ca ngợi chiến công của người anh hùng Thánh Gióng, song độc đáo và quy mô nhất vẫn là Lễ hội Gióng ở làng Phù Đổng, được tổ chức từ ngày 6 đến 10/4 Âm lịch. Theo các nhà nghiên cứu văn hóa dân gian, Hội Gióng ở đền Phù Đổng tương truyền là nơi Thánh Gióng sinh ra và đánh thắng giặc Ân xâm lược, vì vậy, lễ hội có ý nghĩa và hoàn chỉnh hơn những nơi khác từ ý tứ truyền thuyết đến nghệ thuật diễn xướng. Hội Gióng là hội trện độc đáo, không có gươm đao nhưng vẫn tái hiện được giá trị bằng một hệ thống nghi lễ mang tính biểu tượng đã được chuẩn hóa. Đó là hệ thống biểu tượng có những tầng ý nghĩa sâu xa, lâu đời, nhưng cũng có tầng ý nghĩa mới mẻ, cô đọng; thể hiện sự nhân nghĩa, khoan hồng của quân và dân ta từ ngàn đời nay.

HÌNH ẢNH HỘI GIÓNG

Mở đầu ngày chính hội là lễ rước cờ từ đền Mẫu về đền Thượng với sự tham gia của hàng trăm người được tuyển chọn kỹ lưỡng từ các thôn của làng, thể hiện sức mạnh của đội quân Thánh Gióng. Đến đầu giờ Ngọ, phường Ái Lao diễn trò săn hổ trước đền Thượng thể hiện sức mạnh đoàn kết, có thể chiến thắng thú dữ. Trong khi đó, ở cuối làng Đồng Viên, trên bãi Đống Đàm cạnh hồ sen – tượng trưng cho trận địa địch, 28 nữ tướng địch đã dàn trận. Ngay sau đó, hội trận đã diễn ra, tái hiện hành trình đội quân Thánh Gióng xuất quân đánh giặc với phường áo đỏ, áo đen, với ông tiểu hổ dẫn đoàn ca vũ Ái Lao, ông hiệu Chiêng, hiệu Trống, hiệu Cờ, đội quân phù giá tháp tùng xe Long Mã, rồi đến cuộc giao chiến với giặc được hình tượng hóa qua ba ván múa cờ hết sức độc đáo của ông hiệu Cờ. Ván cờ thứ ba kết thúc nghĩa là quân ta đã thắng.

Sau trận đánh trên bãi Đống Đàm là trận đánh ở Soi Bia. Tương truyền, sau khi giành thắng lợi, đại quân Thánh Gióng đang ăn mừng chiến thắng ở đền Thượng thì nhận được hung tin quân địch phản kích, bao vây quân ta. Ngay lập tức, đội quân Thánh Gióng xung trận lần thứ hai. Trận địa ở Soi Bia được bố trí tương tự ở Đống Đàm, chỉ khác là cờ được phát từ trái sang phải. Ván cờ thứ ba kết thúc thì tiếng trống, chiêng nổi ba hồi vang rền, báo tin quân ta thắng trận hoàn toàn. 28 tướng giặc phải rời kiệu, quỳ gối chấp tay xin hàng. Lúc này, ông thủ từ bên phía đại quân đến trước hai nữ tướng chỉ huy, tước kiếm, lột mũ áo và múa kiếm xung quanh hai người này, tượng trưng cho sự hành quyết. Các nữ tướng còn lại được tha bổng.

Mặc dù diễn ra trong thời tiết nắng nóng nhưng hàng ngàn người dân và khách thập phương vẫn đội nắng đi xem hội. Với sự chuẩn bị công phu, kết hợp uyển chuyển giữa phần lễ và phần hội, chứa đựng nhiều giá trị văn hóa đặc sắc, Lễ hội Gióng đền Phù Đổng đã mang đến cho đông đảo người dân và khách thập phương một không gian văn hóa chứa đựng di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại nằm trong lòng di tích quốc gia đặc biệt- đền Phù Đổng.

(Theo Thanh Mai, đăng trên web Sở Văn hóa và thể thao thành phố Hà Nội, ngày 15-6-2015)

- Xác định phương thức biểu đạt chính được sử dụng trong văn bản.
- Theo văn bản, Lễ hội Gióng ở làng Phù Đổng được tổ chức vào thời gian nào hàng năm?
- Chỉ ra các thành phần tham gia vào đội quân xuất quân đánh giặc được nhắc đến trong đoạn văn thứ ba.
- Dựa vào đoạn văn thứ hai, vì sao Lễ hội Gióng ở đền Phù Đổng lại hoàn chỉnh và có ý nghĩa hơn những nơi khác?
- Việc tác giả dùng tiêu đề phụ “HÌNH ẢNH HỘI GIÓNG” ở giữa bài có tác dụng gì cho bố cục văn bản?
- Chi tiết “Các nữ tướng còn lại được tha bổng” ở cuối trận đánh thể hiện tình cảm, thái độ gì của quân và dân ta?

- Tác giả đã sắp xếp các sự kiện trong hội trận theo trình tự nào?
- Từ nội dung văn bản, hãy viết đoạn văn ngắn (khoảng 5 dòng) nêu một việc em có thể làm để góp phần giữ gìn các lễ hội truyền thống của quê hương.

II. VIẾT (4.0 điểm)

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ), trình bày suy nghĩ của em về các chủ đề sau:

Chủ đề 1: Giá trị của những niềm vui bình dị trong cuộc sống hàng ngày của mỗi người.

Chủ đề 2: Sức mạnh của lời cảm ơn trong cuộc sống.

Chủ đề 3: Ý nghĩa của việc “sống là chính mình”

Gợi ý:

*Mở bài: Nêu vấn đề cần nghị luận.

*Thân bài:

- **Giải thích,** làm rõ những gì đề bài yêu cầu.
- **Phân tích:** Nêu biểu hiện; làm rõ vai trò, ý nghĩa của vấn đề đối với cá nhân và xã hội.
- **Chứng minh:** Đưa ra dẫn chứng thực tế, tiêu biểu
- **Bình luận:** Mở rộng/lật ngược vấn đề; phê phán những hiện tượng trái ngược, sai lệch.

*Kết bài: Khái quát lại vấn đề nghị luận.

.....Hết.....

DUYỆT CỦA PHÓ HT CM

Nguyễn Công Triều

Ea Nuôl, ngày 22 tháng 5 năm 2026

TTCM

Lương Tiến Dũng